

Statsforvalteren i Agder

TILSYNSFORUM AGDER
MANDAT OG ARBEIDSFORM
(fra 1.9.2021)

Innhold

1. Bakgrunn for etablering av Tilsynsforum	2
1.1 Lovtekst, formål og hensikt	3
1.2 Nærmere om samordningsplikten	3
2. Spesielt om forholdet mellom statlig tilsyn og kommunenes egenkontroll	4
3. Mandat for tilsynsforumet	5
4. Arbeidsform.....	6
4.1 Møteledelse og sekretariat.....	6
4.2 Saksliste og referater	6
4.3 Møtetidspunkter	6
4.4 Møtested og -varighet.....	6
4.5 Temaer for møtene	6
4.6 Informasjon.....	7
5. Deltakere	7
6. Revidering av mandatet.....	8

1. Bakgrunn for etablering av Tilsynsforum

Statsforvalteren har siden 2007 hatt i oppgave å samordne det statlige tilsynet med kommunene og fylkeskommunene. Dette innebærer både samordning mellom Statsforvalteren og andre statlige tilsynsmyndigheter og samordning mellom statlig tilsyn og kommunenes egenkontroll.

Statsforvalteren har gjennom bestemmelsene i kommuneloven plikt til å sørge for at planlagte statlige tilsyn med kommunene og fylkeskommunen er samordnet.

Statsforvalterens samordningsoppdrag er videre beskrevet i styringsdokumenter¹ gjennom Virksomhets- og økonomiinstruksen (VØI) og i Tildelingsbrevet. I Tildelingsbrevet er det gitt en overordnet føring om samordning av tilsynet:

«Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring».

¹ Statsforvalterens styringsportal: <https://styringsportalen.fylkesmannen.no/>

1.1 Lovtekst, formål og hensikt

Hensikten med samordningen er at tilsynsvirksomheten skal være mest mulig rasjonell, effektiv og fremme læring hos kommunene.

Formålet med samordningen er beskrevet slik i kommuneproposisjonen for 2018²:

- Å sikre at tilsynsbelastningen for enkeltkommuner ikke blir for stor
- Unngå dobbeltarbeid
- Lære av arbeid som allerede er gjort

Mandatet for statsforvalterens tilsynsforum er videre utformet med utgangspunkt i samordningsbestemmelsene i kommunelovens §§ 30-6 og 30-7.

Statsforvalteren har samordningsplikt etter § 30-6, 1.ledd:

Statsforvalteren samordner planlagte statlige tilsynsaktiviteter overfor kommunen og fylkeskommunen og vurderer det samlede omfanget av statlig tilsyn med den enkelte kommunen eller fylkeskommunen.

Tilsynsmyndighetene har plikt til å underrette statsforvalteren om tilsynsplaner etter § 30-6, 2.ledd:

Alle statlige tilsynsmyndigheter skal underrette Statsforvalteren om planer for tilsyn og om varsel om pålegg om retting eller andre reaksjoner som har vesentlige virkninger for kommunen eller fylkeskommunen. Statsforvalteren kan fastsette frister for når underretning om tilsynsplaner skal være sendt Statsforvalteren.

Statsforvalteren skal formidle sin vurdering av situasjonen i enkeltkommuner og i fylkeskommunen etter § 30-6, 3.ledd:

Statsforvalteren skal formidle til andre tilsynsmyndigheter sin vurdering av situasjonen i enkeltkommuner og i fylkeskommunen.

1.2 Nærmere om samordningsplikten

Samordningsplikten er knyttet til planlagte tilsyn. Hendelsesbaserte tilsyn er ikke omfattet. Forarbeidene til ny kommunelov definerer skillet mellom disse slik:

Planlagte tilsyn omfatter tilsyn som er en del av landsomfattende og nasjonale tilsyn eller tilsynskampanjer, og som velges ut av enten en nasjonal tilsynsmyndighet eller av fylkesmannen på bakgrunn av en vurdering av risiko for svikt og konsekvenser ved svikt, eventuelt på bakgrunn av andre prioriteringskriterier.

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-128-s-20162017/id2552727/>

Hendelsesbaserte tilsyn er tilsyn som igangsettes etter en hendelse, og som derfor ikke kan planlegges i forkant. Ulike sektorer benytter til dels ulike begreper, og skillet mellom planlagt og hendelsesbasert tilsyn er ikke relevant for alle tilsynsmyndigheter. Det er tilsynets karakter som er avgjørende for om tilsynet anses å være planlagt eller ikke.

Samordningsplikten omfatter planlagte tilsyn med både kommuneplikter (de plikter kommunen har i egenskap av å være kommune) og aktørplikter (de plikter kommunen har på lik linje med andre aktører).

Samordningsplikten er knyttet til virksomheter som er omfattet av kommuneloven, dvs. kommunens virksomheter, kommunale foretak (etter kommuneloven kapittel 9), vertskommunesamarbeid iht. kommuneloven § 20-2 og kommunale oppgavefellesskap iht. kommuneloven § 19-1. Tilsyn med interkommunale selskap etter IKS-loven samt med kommunale aksjeselskaper etter annen lovgivning (f.eks. aksjeloven) faller utenfor samordningsplikten.

Departementet har utarbeidet følgende rundskriv som omhandler samordning av tilsyn:

- Rundskriv H-2143 om samordning av statlig styring av kommunesektoren:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Retningslinjer-for-fylkesmannens-samordning-av-statlig-styring-av-kommunesektoren/id2008839/>
- Rundskriv H-03/07 om statlig tilsyn med kommunesektoren:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-h-0307/id455932/>

Disse rundskrivene er knyttet til den forrige kommuneloven. Departementet arbeider med en revidering av rundskriv H-2143 og H-03/07 (evt. en sammenslåing av disse) slik at disse blir i tråd med ny kommunelov.

2. Spesielt om forholdet mellom statlig tilsyn og kommunenes egenkontroll

Forholdet mellom statlig tilsyn og kommunenes egenkontroll er tydeliggjort i den nye kommuneloven som kom i 2018. Statlige tilsynsmyndigheter har etter § 30-7, 2.ledd en plikt til å ta hensyn til det samlede statlige tilsynet og til relevante forvaltningsrevisjoner:

Statlige tilsynsmyndigheter skal i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn ta hensyn til det samlede statlige tilsynet med den enkelte kommunen eller fylkeskommunen og til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter. Tilsynsmyndighetene skal vurdere å utsette eller å ikke gjennomføre tilsyn hvis kommunen eller fylkeskommunen nylig har gjennomført en kontroll med det samme temaet.

I lovproposisjonen³ understrekes det videre blant annet at:

Det er effektivitetsgevinster ved gjenbruk av dokumentasjon som kommunene selv har framskaffet ved egen kontrollvirksomhet og statlig tilsyn. I Prop. 128 S (2016–2017) er det under tiltaket om å utnytte synergier mellom den kommunale egenkontrollen og statlig tilsyn i hovedsak forholdet mellom forvaltningsrevisjoner og statlig tilsyn som omtales.

Tilsynsmyndighetene skal kjenne til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter som kommunene har behandlet, og skal vurdere å utsette eller ikke gjennomføre tilsyn der det nylig er gjennomført kontroll med det samme temaet.

At tilsynsmyndighetene skal ta hensyn til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter betyr at de skal vurdere å utsette eller ikke gjennomføre et planlagt tilsyn hvis kommunen eller fylkeskommunen nylig har gjennomført kontroll med det samme temaet. Dette innebærer at tilsynsmyndighetene ikke vil prioritere et tilsyn med det samme tema som en planlagt eller nylig gjennomført forvaltningsrevisjon, med mindre det foreligger særlige grunner.

Andre kilder som tilsynsmyndighetene kan benytte er for eksempel kommunestyrets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon og kommunedirektørens årlige rapportering til kommunestyret om internkontroll og resultater fra statlig tilsyn, jf. lovforslaget § 25-2. Med relevante forvaltningsrevisjonsrapporter menes rapporter som vurderer samme eller tilgrensende tema som det tema som vurderes fra tilsynsmyndigheten.

3. Mandat for tilsynsforumet

- Statsforvalterens tilsynsforum skal være en møtearena for alle regionale statsetater i Agder som har tilsynsoppgaver rettet mot kommunene samt kommunerevisjonene og kontrollutvalgssekretariatene i Agder. KS Agder inviteres også til å delta i Statsforvalterens tilsynsforum.
- Statsforvalterens tilsynsforum skal bidra til at kommunelovens bestemmelser om samordning av statlig tilsyn blir ivaretatt i Agder.
- Statsforvalterens tilsynsforum skal være en møtearena for gjensidig informasjon om planlagte og gjennomførte tilsyn og forvaltningsrevisjoner
- Statsforvalterens tilsynsforum skal sikre relevant informasjonsutveksling mellom de statlige tilsynsetatene og kommunenes egenkontroll om erfaringer fra gjennomførte tilsyn og forvaltningsrevisjoner, herunder bruk av ulike tilsynsmetoder
- Statsforvalterens tilsynsforum skal bidra til bedre samordning av tilsynsmetode- og terminologi.
- Statsforvalteren skal benytte møtene i tilsynsforumet til å «formidle situasjonen i kommuner og fylkeskommuner» etter kommunelovens § 30-6, 3.ledd. Blant annet gjennom

³ Prop. 46. L (2017-2018), Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

<https://www.regjeringen.no/contentassets/f0964c05be1d4fefb54267e9255bb921/no/pdfs/prp201720180046000dddpdfs.pdf>

videreformidling av hovedfunn fra Kommunedirektørens orientering om resultater av internkontroll og statlig tilsyn (kommuneloven § 25-2).

- Statsforvalterens tilsynsforum skal ivareta behovet for nødvendig dialog i forbindelse med fastsetting av samordnede tilsynsplaner, inkludert nødvendig dialog om erfaringer og innspill knyttet til bruken av nasjonal tilsynskalender (<https://tilsynskalender.fylkesmannen.no/>).
- Statsforvalterens tilsynsforum skal legge til rette for at tilsynsmyndighetene skal være kjent med plan for forvaltningsrevisjoner.

4. Arbeidsform

4.1 Møteledelse og sekretariat

Statsforvalteren leder Tilsynsforum og har også ansvaret for sekretariatsoppgavene. Tilsynsforum ledes av ass. statsforvalter. Sekretariatet ivaretas av kommunal- og samordningsstaben.

4.2 Saksliste og referater

Sekretariatet sender ut innkalling til møtene senest 10 dager i forkant av møtet. Referat fra møtene legges ut på Statsforvalterens nettsider.

4.3 Møtetidspunkter

Statsforvalterens tilsynsforum har normalt to faste møter årlig, et vårmøte i juni og et høstmøte i november.

4.4 Møtested og -varighet

Møtene avholdes etter nærmere avtale enten i Statsforvalterens lokaler i Arendal eller hos en av de andre deltakende etatene. Vårmøtet i juni arrangeres alltid som fysisk møte, høstmøtet i november arrangeres som fysisk eller digitalt møte (eller en kombinasjon av disse) etter nærmere avtale.

Møtene vil normalt ha en varighet på 4 timer, inkl. lunsj. Primært i tidsrommet kl. 10 til 14. I spesielle tilfeller kan møter utvides til 5 timer.

4.5 Temaer for møtene

Faste punkter på alle møtene:

- Erfaringer fra nylig gjennomførte tilsyn og forvaltningsrevisjoner
- Evt. endringer i planlagte tilsyn og forvaltningsrevisjoner
- Annet nytt fra etatene og fra aktuelle departementer og direktorater
- Erfaringer fra bruken av Tilsynskalenderen
- Eventuelt

Spesielle temaer til vårmøtet (juni):

- Eksterne og/eller interne faglige innlegg

Spesielle temaer til høstmøtet (november):

- Nødvendig dialog omkring fastsetting av samordnet tilsynsplan for kommende år
- Statsforvalteren viderefremmer hovedfunn fra Kommunedirektørens orientering om resultater av internkontroll og statlig tilsyn (kommuneloven § 25-2)
- Årlig revisjon av mandat for Tilsynsforum
- Fastsette møtedatoer for de to faste møtene i Tilsynsforum for kommende år

Hvert 4.år (vårmøtet 1,5 år etter kommune- og fylkestingsvalg):

- Kontrollutvalgssekretariatene presenterer vedtatte planer for forvaltningsrevisjon.

Hvert 4.år (vårmøtet året før kommune- og fylkestingsvalg):

- Revisjonene orienterer om eventuelle ønsker om samarbeid med tilsynsetatene i forbindelse med kommende arbeid med Risiko- og vesentlighetsvurderinger.

4.6 Informasjon

Løpende informasjon om planlagte og gjennomførte tilsyn og forvaltningsrevisjoner skal registreres i den nasjonale Tilsynskalenderen: <https://tilsynskalender.fylkesmannen.no/>.

Annen relevant informasjon om samordning av tilsyn legges fortløpende ut på Statsforvalteren i Agder sine nettsider under Tilsyn: <https://www.statsforvalteren.no/agder/Tilsyn/>.

5. Deltakere

<i>Møteledelse og sekretariat:</i>	
Ass. statsforvalter	Knut Berg
Sekretariat/samordnerfunksjon	Jostein Nordhus
<i>Statsforvalterens fagavdelinger:</i>	
Helse- og sosialavdelingen	Lasse Svenstrup Andersen
Utdanning- og barnevernsavdelingen	Hege Lauvland
Miljøvern avdelingen	Ildiko Nordensvan
Landbruksavdelingen	Hans Bach-Evensen
Beredskapsstaben	Yngve Årøy
<i>Andre statlige tilsynsetater:</i>	
Mattilsynet	Nina Merete Vehus
Arbeidstilsynet	Øyvind Arnegård
Arkivverket	Lillian Lunden

Kartverket	Maria Ellingsen
Datatilsynet	Hallstein Husand
Kystverket	Richard Lobb Utne
<i>Revisjonsdistriktene i Agder:</i>	
Agder Kommunerevisjon	Tor Ole Holbek
	Maren Stapnes
Aust-Agder revisjon	Kristian Fjellheim Bakke
	Stine Norrøne Ask
Kommunerevisjonen Sør	Irene Loka
<i>Kontrollutvalgssekretariatene i Agder:</i>	
VETAKS (Vestfold, Telemark og Agder Kontrollutvalgssekretariat IKS)	Alexander Etsy Jensen
Agder sekretariat	Willy Gill
	Inger-Lise Austrud
<i>Fra KS Agder:</i>	Odd Joar Svensson

6. Revidering av mandatet

Mandatet til Tilsynsforum revideres årlig i forbindelse med høstmøtet i november.

Revisjonslogg:

Versjon	Revidert dato
1.0	Tilsynsforum 4.juni 2021
1.1	Statsforvalterens ledergruppe 23.august 2021